

Ett nytt regelverk för arbetslöshetsförsäkringen, SOU 2020:37 (A2020/01495/A)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) ställer sig positiv till det huvudsakliga förslaget att fler, däribland unga, har möjlighet att kvalificera sig för en ny arbetslöshetsförsäkring när den föreslås grundas på inkomster istället för arbetad tid. Myndigheten har dock invändningar mot vissa delar i utredningen som berörs nedan.

9.5 Allmänna villkor för rätt till ersättning

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är kritisk till att åldersgränsen för rätten till ersättning föreslås bestämmas till 20 års ålder. MUCF är tveksam till om det är lagen för arbetslöshetsförsäkrings uppgift att motivera unga till studier, så som det resoneras kring under rubriken *Ålderskrav* i avsnitt 9.5. I nuvarande regelverk bestäms åldersgränsen till 20 år för rätt till ersättning enligt grundförsäkringen, medan det i inkomstbortfallsförsäkringen inte finns en nedre åldersgräns. MUCF anser att det inte heller bör finnas en nedre åldersgräns i den nya arbetslöshetsförsäkringen. Om det alls ska finnas en nedre åldersgräns föreslår MUCF i så fall att den sätts vid 18 års ålder då unga blir myndiga och många går ut i arbete efter avslutade gymnasiestudier.

MUCF håller däremot med om att det är viktigt att så många unga som möjligt påbörjar och fullföljer en gymnasieutbildning, då det är av stor vikt för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Det råder det inga tvivel om, men MUCF ställer sig frågade till om det är lagens uppgift att begränsa ungas rätt att forma sina liv så som de önskar. Det fåtal unga som trots allt väljer att inte påbörja eller fullfölja en gymnasieutbildning av olika skäl, men som etablerar sig på arbetsmarknaden innan de fyllt 20 år, skulle därmed inte ha rätt till ersättning om de blir arbetslösa. Arbetslöshetsförsäkringen är en inkomstbortfallsförsäkring som ska ge

ekonomiskt stöd under en tid i omställning mellan arbeten. Denna försäkring anser MUCF att även unga under 20 år bör ha rätt till i händelse av arbetslöshet, precis som alla andra i arbetsför ålder som kvalificerar sig för rätten till ersättning.

Utredningen pekar vidare på att det kommunala aktivitetsansvaret sträcker sig till dess att unga fyller 20 år och att det skulle vara en av anledningarna till att arbetslöshetsförsäkringen inte ska gälla för unga under 20 år. MUCF anser att motiveringen inte håller eftersom unga oftast inte får ersättning när de deltar i insatser inom det kommunala aktivitetsansvaret. Det är inte heller syftet med det kommunala aktivitetsansvaret.

10.4.3 Inkomstvillkorets undantagsregel

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är positiv till förslaget om inkomstvillkorets undantagsregel och att det kan vara motiverat att införa riktade villkor till vissa åldersgrupper. Detta eftersom unga har bidragit till en låg täckningsgrad inom arbetslöshetsförsäkringen. Att kravet på totalinkomst inte ska gälla för dem som prövas mot undantagsregeln anser myndigheten är positivt. Särskilt för gruppen unga kvinnor, som kanske har varvat studier med arbete och familjebildning. MUCF undrar dock vilka åldersgrupper som avses mer specifikt.

27.10 Konsekvenser för personer som har en särskilt utsatt situation på arbetsmarknaden

I utredningens konsekvensbeskrivning analyseras det föreslagna ålderskravet mycket kortfattat. Utredningen menar att det handlar om en mycket begränsad grupp under 20 år som idag uppfyller villkoren för att få ersättning enligt inkomstbortfallsförsäkringen och som med det nya förslaget inte kommer att få det. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor saknar en mer utförlig redovisning av hur många unga det faktiskt kan handla om. MUCF anser också att konsekvensbeskrivningen tydligare bör belysas utifrån ett ungdomsperspektiv. Resonemang saknas om vad åldersförslaget får för konsekvenser för de unga som är under 20 år och som inte kommer att ha rätt till ersättning vid arbetslöshet enligt det nya förslaget. Det är viktigt att ha i åtanke att unga bör betraktas som en mångfald individer som ska stödjas att bli självständiga.

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

Utöver detta vill MUCF fråga varför utredningen om En moderniserad arbetsrätt (SOU 2020:30) inte har sänts över till oss för yttrande? Utredningens förslag berör ungas arbetsmarknad och är därmed högst relevanta för myndighetens verksamhetsområde.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Utredare Hanna Glössner har varit föredragande. Senioranalytiker Tiina Ekman har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
Generaldirektör

Hanna Glössner
Utredare